

Zitting 1979–1980

16 090

Goedkeuring van het op 28 mei 1979 te Athene tot stand gekomen Verdrag betreffende de toetreding van de Helleense Republiek tot de Europese Economische Gemeenschap en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, met Toetredingsakte, Bijlagen en Protocolen (Trb. 1979, 167)¹

Nr. 3

MEMORIE VAN TOELICHTING

Enige algemene opmerkingen over de structuur van het verdrag en over de indeling van de memorie van toelichting.

Bij de opstelling van de voorliggende verdragsteksten is in vele gevallen teruggegrepen op precedënten, die de toetreding van het Verenigd Koninkrijk, Ierland en Denemarken tot de Gemeenschappen heeft gesteld². Zo is ook ditmaal getracht de toetreding tot de drie Gemeenschappen en de toetredingsvoorwaarden in verdragsrechtelijk opzicht zoveel mogelijk eenvormig te maken. Dit doel werd bereikt door voor de toetreding tot de EEG en Euratom één enkel verdrag te sluiten, bestaande uit drie artikelen; voor de toetreding tot de EGKS nam de Raad een besluit als bedoeld in artikel 98 van het EGKS-verdrag, eveneens bestaande uit drie artikelen, die vrijwel dezelfde bewoordingen hebben als het verdrag. Zowel aan het verdrag als aan het besluit is een akte gehecht, verder te noemen de «toetredingsakte», die de voorwaarden bevat waaronder de toetreding van Griekenland plaatsvindt en die een integraal onderdeel vormt van beide instrumenten. De toetredingsakte bestaat uit 153 artikelen. Aan de toetredingsakte zijn toegevoegd 12 bijlagen en 7 protocollen.

De indeling van de toetredingsakte wordt in de memorie van toelichting op de voet gevolgd. De inleiding bevat, naast een beschrijving van het verloop van de toetredingsonderhandelingen en van de belangrijkste onderhandelingsvraagstukken, een globaal oordeel over de Griekse toetreding en de gevolgen daarvan. Voor wat betreft de materiële inhoud van de toetredingsteksten is gestreefd naar beperking van de toelichting tot hoofdzaken. In het bestek van deze toelichting is eveneens afgezien van bespreking van eventuele problemen die de Griekse toetreding stelt in de werkingsfeer van de Europese politieke samenwerking.

INLEIDING

In de memorie van toelichting bij het wetsontwerp tot goedkeuring van het verdrag tot toetreding van het Verenigd Koninkrijk, Ierland, Noorwegen en Denemarken³ heeft de Regering reeds vooruitgegrepen op latere toetredingen. Gesteld werd onder meer het volgende. «Zij (de Regering) ziet de huidige uitbreiding van het ledental niet noodzakelijkerwijs als de laatste.

¹ Trb. 1979, nr. 167 ligt op de bibliotheek ter inzage.

² Trb. 1972, 25 en kamerstuk II 1971/72 – 11 872 (R 860).

³ Kamerstuk II 1971/72 – 11 872 (R 860), nr. 3, blz. 4, r.k.

Er zijn ten slotte andere Europese buurlanden welke toetreding op een thans niet te voorzien tijdstip actueel zou kunnen worden. Het democratische karakter van eventuele nieuwe toetredingskandidaten zal bij de beoordeling van hun aanvraag van beslissende betekenis zijn».

In aansluiting op deze beleidslijn heeft de Regering het oordeel over het Griekse toetredingsverzoek dd. 12 juni 1975 hoofdzakelijk op grond van overwegingen van politieke aard bepaald⁴.

In de eerste plaats sloot een positief standpunt ten aanzien van het verzoek aan bij de politieke doelstelling in de preambule van het EEG-verdrag waarbij de lid-staten uitdrukking geven aan hun vastberadenheid «de grondslagen te leggen voor een steeds hechter verbond tussen de Europese volkeren» en aan hun vastbeslotenheid «door deze bundeling van krachten de waarborgen voor vrede en vrijheid te versterken, en de overige Europese volkeren die hun idealen delen, oproepende zich bij hun streven aan te sluiten». Het door Nederland ondersteunde principiële open karakter van de Gemeenschap wordt door de toetreding opnieuw benadrukt.

In de tweede plaats was de Regering van oordeel dat de toetreding de Griekse democratie zou kunnen ondersteunen en versterken en een eventueel afglijden in extreem linkse of rechtse richting zou bemoeilijken.

In de derde plaats zouden door de toetreding bestaande scheidslijnen in Europa vervagen en zou het, vooral door Griekenland zelf sterk ervaren, isolement binnen Europa ten einde komen.

In de vierde plaats gold de overweging, dat het associatie-akkoord van 1961⁵ in artikel 72 uitdrukkelijk het perspectief van toetreding heeft geboden en dat binnen het raamwerk van deze overeenkomst reeds een aantal stappen was gezet op de weg naar economische toenadering.

Niettegenstaande de bovengenoemde positieve overwegingen riep de nieuwe uitbreiding van de Gemeenschappen ook twijfels op, welke onder meer doorklinken in het advies van de Europese Commissie van 28 januari 1976⁶ inzake de Griekse toetreding. Deze twijfels hadden enerzijds betrekking op de absorptiecapaciteit van de Gemeenschap zelf en anderzijds op de mogelijkheden voor een relatief minder welvarend land als Griekenland om het lidmaatschap harmonisch te kunnen verwerken. De Regering heeft aan mogelijke negatieve effecten van uitbreiding aandacht gegeven in het al genoemde kamerstuk nr. 14513, dat overigens betrekking heeft op uitbreiding met drie nieuwe leden. Kort samengevat komen deze er op neer dat toetreding van nieuwe leden reeds bestaande tekortkomingen in het functioneren van de Gemeenschappen zou kunnen verergeren, met name voor wat betreft de besluitvorming, dat nieuwe beleidsterreinen wellicht minder snel betreden zouden kunnen worden door een grotere Gemeenschap, dat het verschil in het economische ontwikkelingspeil van de kandidaat-leden sneller kan leiden tot een gedifferentieerd beleid en doorbreking van het grondbeginsel van uniformiteit en tot toenemende gerichtheid naar binnen, met negatieve gevolgen voor de derde landen. Tevens zou de uitbreiding een aanzienlijke additionele financiële last leggen op de schouders van de huidige lid-staten.

Bij het eindoordeel over de toetredingsaanvraag hebben de eerdergenoemde politieke overwegingen in Nederland en in de overige lid-staten de doorslag gegeven. Het alternatief, te weten afwijzing van het Griekse verzoek, zou geheel in strijd zijn geweest met de fundamentele Nederlandse opvattingen over de Europese eenwording. Veeleer dienden oplossingen te worden gezocht door bezinning over het functioneren van de Gemeenschap zelf en door welgekozen overgangsmaatregelen en termijnen, die aan alle partijen de ruimte zouden bieden voor een harmonische integratie. Gelijksortige overwegingen in de andere lid-staten, alsmede de aanbeveling van de Commissie in haar advies van 28 januari 1976 om het Griekse verzoek ten principale duidelijk bevestigend te beantwoorden, leidden tot de raadsuitspraak op 9 februari 1976 om de toetredingsonderhandelingen met Griekenland te openen. Met deze beslissing wees de Raad de in het Commissie-advies bepleite gedachte van fasering van de toetreding van Griekenland af.

⁴ Zie ter zake de brief van 8 augustus 1977, afgedrukt in kamerstuk II 1977/78 – 14513, nr. 3.

⁵ Trb. 1961, 132.

⁶ Supplement bij het Bulletin van de Europese Gemeenschap nr. 2/76.

Naar de mening van de Commissie diende Griekenland eerst door middel van een uitgebreid economisch programma en financiële hulpverlening op een hoger economisch ontwikkelingspeil gebracht te worden ten einde de toetreding van dat land te vergemakkelijken. De Raad overwoog echter dat onder het associatie-akkoord op bepaalde gebieden reeds voldoende vooruitgang geboekt was ten aanzien van de vrijmaking van het handelsverkeer. Bovendien had Griekenland een effectief protest laten horen tegen enkele onderdelen van het Commissie-advies dat niet heeft nagelaten de nodige indruk te maken op de lid-staten.

De onderhandelingen werden op 27 juli 1976 geopend. Vooraf kan worden opgemerkt dat de verworvenheden onder het associatie-akkoord de taak van de onderhandelaars slechts op enkele gebieden verlichtten. Het akkoord voorzag, naast de totstandkoming van een volledige douane-unie zowel op het gebied van industriële en landbouwproducten, in regels betreffende de concurrentie, vrij verkeer van personen en diensten en coördinatie van het economisch beleid. Vooral als gevolg van de bevrozing van het akkoord in de periode van de dictatuur van 1967 tot 1974 was echter in het algemeen weinig voortgang gemaakt bij de uitvoering.

Wel was de afbraak van de tariefmuren reeds ver voortgeschreden. Vrijwel de gehele Griekse uitvoer naar de Gemeenschap was sinds 1974 vrij van douane-heffingen met uitzondering van de EGKS-sector die niet in het associatie-akkoord was betrokken.

In een vroeg stadium van de onderhandelingen nam de Gemeenschap het standpunt in dat de toetreding van Griekenland tot de Gemeenschap voor dit land het gevolg zou hebben dat haar verplichtingen op een andere rechtsgrond zouden worden gebaseerd dan het associatie-akkoord. Met uitzondering van een beperkt aantal punten zouden rechten en verplichtingen van de onderhandelingspartners los van de associatie staan. Met enige moeite stemde Griekenland in met deze stellingname van de Gemeenschap.

Grondslag voor de onderhandelingen was de aanvaarding door Griekenland van alle communautaire verworvenheden. Hieronder worden verstaan de verdragen inclusief hun politieke doelstellingen, de besluiten van velerlei aard die sedert de inwerkingtreding van de verdragen zijn genomen alsmede de formele verplichtingen die de Gemeenschap heeft aangegaan op extern vlak. Eventuele aanpassingsproblemen dienden opgelost te worden door overgangsmaatregelen en niet door wijzigingen van de communautaire regels. De overgangsmaatregelen hadden (in afwijking van de voorgaande uitbreiding) ten doel zowel de aanpassingsproblemen van Griekenland als van de EEG te voorkomen. Griekenland aanvaardde tijdens de onderhandelingen de uitgangspunten van de Gemeenschap, al had dat land enige moeite met de stelling dat overgangsmaatregelen voor *wederzijdse* aanpassingen dienden.

De procedures voor de onderhandeling kregen de volgende opzet. Tijdens de eerste ministeriële zitting op 19 oktober 1976 werd overeengekomen dat de onderhandelingen op alle niveaus en voor alle problemen gevoerd zouden worden volgens een uniforme procedure in het kader van een conferentie tussen de lid-staten en Griekenland. Deze conferentie zou op ministerieel niveau éénmaal per kwartaal bijeenkomen en op plaatsvervaardersniveau éénmaal per maand. Indien noodzakelijk zou het ritme van de onderhandelingszittingen verhoogd kunnen worden. Deze onderhandelingsprocedure sloot nauw aan bij de procedure, gekozen voor de toetredingsonderhandelingen met het VK, Denemarken en Ierland. Bij deze procedure heeft de Commissie in het formuleren van de onderhandelingsstandpunten van Gemeenschapszijde in de diverse sectoren een actieve en objectieve rol kunnen spelen, hetgeen in het licht van de tweezijdige functie van de overgangsmaatregelen niet zonder betekenis is geweest. Op verzoek van de Raad heeft de Commissie voor elke onderhandelingssector voorstellen geformuleerd, op basis waarvan de uiteindelijke standpunten door de Gemeenschapsinstanties werden vastgesteld.

De onderhandelingen kunnen in verschillende fasen worden onderverdeeld. De eerste fase (globaal van 19 oktober 1976 tot 19 december 1977) bestond uit het verkrijgen van een algemeen overzicht van de onderhandelingsvraagstukken. De tweede, wezenlijke, onderhandelingsfase liep van februari 1978, het tijdstip waarop de Commissie de eerste onderhandelingsvoorstellen bij de Raad indiende, tot 3 april 1979. In deze tweede fase viel de nadruk op de ministeriële conferentie van 19 en 20 december 1978. Op deze conferentie werd overeenstemming bereikt over de overgangsduur in de verschillende onderhandelingsdossiers (douane-unie in de industriële sector, landbouw, sociale zaken en kapitaalverkeer), de modaliteiten voor de toenadering van de prijzen in de landbouwsector alsmede de geleidelijke invoering van de marktordeningsmechanismen. Op de ministeriële conferentie van 3 april 1979 – de laatste bijeenkomst van de ministers – werd overeenstemming bereikt over de matigingsmaatregelen voor de Griekse bijdrage aan het eigen-middelensysteem gedurende de overgangsperiode. Een derde fase, gedeeltelijk overlappend met de tweede fase, liep van half april 1979 tot vlak voor de ondertekening; in deze periode viel de opstelling van de verdragsteksten.

Alles tezamen hebben de onderhandelingen naar de mening van de ondergetekenden langer geduurd dan op grond van de toetredingsproblemen zelf noodzakelijk was geweest. Aangevangen tijdens het Nederlandse voorzitterschap, voorziet het voorliggend verdrag pas in daadwerkelijke toetreding per 1 januari 1981, toevallig wederom gedurende het Nederlandse voorzitterschap van de Gemeenschappen. De redenen voor de vertragingen in het verloop van de onderhandelingen lagen echter grotendeels buiten de verhouding Griekenland en de Gemeenschap. Parallel aan de onderhandelingen werd in Gemeenschapsverband namelijk een discussie gevoerd over de wenselijkheid de toetredingsonderhandelingen in breder verband te zien. Aanzet tot dit debat vormde het zogenaamde FRESCO-document van 26 april 1978⁷, waarin de Commissie een brede analyse gaf van de mogelijke gevolgen van de uitbreiding. Bezorgd voor de negatieve gevolgen van drie toetredingen tot een Gemeenschap die met ernstige economische en organisatorische moeilijkheden te kampen had, bepleitte de Commissie een globale strategie voor de Gemeenschap van Twaalf, die gericht was op herstel van een economische groei welke de inpassing van de nieuwe leden zou kunnen dragen en tevens de bestaande verworvenheden intact laten of zelfs versterken. Tevens stelde de Commissie een groot opgezet herstructureringsplan voor dat zowel betrekking zou hebben op de drie kandidaat-leden als op de huidige lid-staten.

De Commissiebetreft had, ook voor Nederland, de aantrekkelijkheid van de systematische voorbereiding op de uitbreiding, maar de bepleite globalisatie van de drie toetredingen kwam in feite te laat om op Griekenland nog te kunnen worden toegepast. Bovendien hield de strategie geen rekening met de uiteenlopende economische en verdragsrechtelijke omstandigheden van de drie kandidaat-lid-staten. Griekenland had door middel van het associatie-akkoord reeds stappen gezet op weg naar de douane-unie, met Spanje bestond een handelsakkoord waarvan de uitvoering in het eerste stadium was blijven steken, terwijl met Portugal een preferentiële handelsovereenkomst was gesloten. Ook was het relatieve belang van de problemen in de drie kandidaat-lid-staten voor de Gemeenschapseconomie van uiteenlopend gewicht. Ten slotte kon getwijfeld worden aan de bereidheid van alle lid-staten om binnen afzienbare termijn tot uitvoering te komen van de op zich zelf juiste maar ver strekkende Commissiegedachten. Na zeer uitvoerige discussies over de globalisatie van de onderhandelingen kwamen de lid-staten overeen dat elk der toetredingen op haar eigen merites zou worden gezien, waarna de wezenlijke onderhandelingen met Griekenland weer op gang konden worden gebracht.

De onderhandelingen ondervonden eveneens vertraging door een koppeling van de reeds langer lopende beleidsdiscussie omtrent Gemeenschapssteun aan de mediterrane regio's van met name Italië en Frankrijk aan het

⁷ Supplement bij het Bulletin van de Europese Gemeenschappen nrs. 1, 2 en 3/78.

⁸ Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen nr. C 103 van 27 april 1977.

landbouwhoofdstuk van de Griekse toetreding. Uiteindelijk kon in mei 1978 overeenstemming bereikt worden over de opzet van dat communautaire structuurbeleid ten behoeve van de «Middellandse-zee-regio» alsmede over een versterking van de marktordeningen voor enkele mediterrane producten.

De Regering is van oordeel dat door de toetreding van Griekenland tot de Gemeenschappen het politieke doel dat voor ogen stond bij de onderhandelingen inderdaad bevorderd zal worden. Griekenland zal niet alleen de Gemeenschapsregels wat betreft de totstandkoming van het vrij verkeer van goederen, kapitaal, diensten en personen en de toenadering van de economieën overnemen, doch heeft zich ook verbonden tot de handhaving van fundamentele rechten, zoals onder meer neergelegd in de gezamenlijke verklaring van het Parlement, Raad en de Commissie van 5 april 1977^a. Niettemin is de Regering zich ervan bewust dat de toetreding op zich geen absolute waarborg voor het voortbestaan van de democratie in Griekenland vormt; de eigen wil van het Griekse volk is hiervoor uiteraard de belangrijkste factor. Voor het overige mag worden aangenomen dat de nagestreefde verhoging van de welvaart als gevolg van de toetreding tot verdere stabilisatie van de interne Griekse politieke verhoudingen zal kunnen bijdragen.

In dit verband mogen enkele zinsneden uit de Griekse regeringstoelichting bij het Griekse ontwerp-verdrag inzake toetreding tot de Gemeenschappen worden aangehaald:

«Participatie van ons land in het proces van specialisatie van arbeid, dat geleidelijk plaatsvindt in het kader van de Europese markt en het gebruik maken van mogelijkheden die door deze markt worden geboden, is een doorslaggevende factor voor de vergroting van de arbeidsproductiviteit, snelle economische ontwikkeling en de verhoging van de levensstandaard van ons volk».

«Niemand zal ontkennen dat de industrialisatie van ons land, steunend op een gezonde basis, een onmisbare voorwaarde voor de ontwikkeling van de Griekse economie en de verbetering van de levensstandaard is. Niettemin kan de industrialisatie niet tot stand komen zonder de vestiging van concurrerende industrieën van voldoende productieomvang. Dit alleen kan worden bereikt indien onze industrie de mogelijkheid heeft om haar producten op een grote markt af te zetten: de EEG».

Ook zullen de directe economische gevolgen van de Griekse toetreding voor de Gemeenschap beperkt zijn, gezien het relatief geringe economische gewicht van Griekenland.

De Regering is van mening, dat met uitzondering van de Griekse textielsector, waarvoor momenteel nog een arrangement bestaat om de textiel-export van Griekenland naar de Gemeenschap ordelijk te doen verlopen, de nieuwe kansen van de Griekse industrie op de Gemeenschapsmarkt voor industrieproducten door de toetreding niet noemenswaardig vergroot worden, als gevolg van het feit dat sinds eind 1974 de invoer in de Gemeenschap reeds vrij is van kwantitatieve en tarifaire beperkingen. Opgemerkt dient hierbij dat bij mogelijke verstoring van de textielmarkt de Gemeenschap tijdens de overgangperiode een beroep zal kunnen doen op de vrijwaringsclausule (artikel 130). Ook de vergrote export-kansen, die voor de Gemeenschapsproducenten zullen voortvloeien uit de uitbreiding van de Gemeenschappelijke markt tot Griekenland, zullen niet moeten worden overschat daar onder het associatie-akkoord het industriële handelsverkeer reeds in belangrijke mate vrijgemaakt is. Niettemin kan opheffing van de resterende Griekse handelsbelemmerende maatregelen nieuwe afzetmogelijkheden bieden. De afschaffing van de resterende Griekse rechten zal in zijn algemeenheid geleidelijk gedurende een vijfjarige overgangperiode plaatsvinden ten einde de Griekse economie in staat te stellen zich geleidelijk aan te passen aan de concurrentie van de Gemeenschapsindustrie (zie ook Titel II van het vierde deel van de memorie van toelichting inzake het vrij verkeer van goederen).

Tevens kan op deze plaats aangestipt worden dat aan de akte een protocol gehecht is (Protocol nr. 7) betreffende de economische en industriële ontwikkeling van Griekenland. Dit protocol beoogt een zekere versoepeling van de toepassing van de artikelen 92 en 93 van het EEG-verdrag inzake steunverlening door Griekenland, met het oogmerk de levensstandaard van de Griekse bevolking te verhogen.

Wat de totstandkoming van het vrij verkeer van landbouwprodukten betreft, zal de toetreding van Griekenland geen grote veranderingen in de zelfvoorzieningsgraad van de Gemeenschap teweegbrengen. Uitzondering hierop zijn enkele produkten zoals vers en verwerkt fruit en verse en verwerkte groenten, alsmede olijfolie. In het algemeen zal de verandering die voortvloeit uit de toetreding van Griekenland ten aanzien van de zelfvoorzieningsgraad geringer zijn dan de normale jaarlijkse fluctuaties in de Gemeenschapsproducties.

Niettemin heeft de problematiek van de inpassing van de Griekse landbouw in het Gemeenschappelijk landbouwbeleid één van de hoofdthema's van de onderhandelingen gevormd. Passende overgangsmaatregelen dienden gevonden te worden om, zonder de Griekse landbouw te ontwrichten en de Gemeenschapslandbouw te schaden, zo snel mogelijk de inpassing van de Griekse landbouw in het Gemeenschappelijk landbouwbeleid te volbrengen. Met name het verschil tussen Gemeenschaps- en Griekse prijzen alsmede de verschillen in steunmaatregelen gaven aanleiding tot het treffen van geleidelijke maatregelen tot aanpassing van de Griekse landbouw aan de Gemeenschapslandbouw gedurende de overgangsperiode. Een uiteenzetting van deze maatregelen wordt gegeven in Titel IV van het vierde deel van de memorie van toelichting. Indien de in de toetredingsakte voorziene overgangsmaatregelen niet het te verwachten effect zullen hebben, kan een beroep gedaan worden op de algemene vrijwaringsclausule van artikel 130 en de spoedprocedure die speciaal voor de landbouw is voorzien.

De belangrijkste financiële gevolgen van het Griekse lidmaatschap zijn gelegen in de overdrachten, die rechtstreeks voortvloeien uit de toepassing van de EEG-begroting op de nieuwe lid-staat. Alhoewel ze nog niet precies kunnen worden aangegeven gaat de Commissie ervan uit dat, bij ongewijzigd Gemeenschapsbeleid, de netto financiële overdrachten aan Griekenland na de overgangsperiode tussen 450 en 500 mln. ERE per jaar zullen bedragen. Daarnaast zal Griekenland kunnen profiteren van de diensten van de Europese Investerings Bank en de andere kredietinstrumenten, waarover de Gemeenschap beschikt.

Op deze plaats kunnen nog enkele woorden gewijd worden aan het vrij verkeer van werknemers. In de onderhandelingen werd door Griekenland aangedrongen op onmiddellijke en volledige toepassing van het beginsel van vrij verkeer van werknemers. Aan deze wens is door de Negen niet tegemoet gekomen op grond van de overweging dat een onmiddellijke toepassing van het beginsel van het vrije werknemersverkeer zou kunnen leiden tot vergrote emigratie uit Griekenland, hetgeen momenteel niet gewenst is gezien de problematische situatie op de arbeidsmarkt. Tevens speelde een rol de mogelijke precedentwerking, die van een onmiddellijke en volledige vrijmaking van het werknemersverkeer met Griekenland zou uitgaan op de twee andere kandidaat-lid-staten. Vandaar dat een regeling werd overeengekomen welke voorziet in een tenuitvoerlegging van het vrije werknemersverkeer tussen de huidige lid-staten en Griekenland na een zevenjarige overgangsperiode.

Een nadere uiteenzetting van de inhoud van deze overgangsregeling is opgenomen in Titel VI van het vierde deel van de memorie van toelichting.

Een globale appreciatie van het resultaat van de toetredingsonderhandelingen met Griekenland leidt ondergetekenden tot de conclusie dat de moeilijkheden die bij een zo veel omvattende exercitie overwonnen dienen te

worden uiteindelijk in geen verhouding staan tot het belang dat de toetreding van Griekenland in politiek, cultureel en economisch opzicht voor de Gemeenschappen heeft. De Griekse toetreding mag dan ook zeker worden aangemerkt als één van de gebeurtenissen die in de afgelopen jaren het vertrouwen in de toekomst van de Europese eenwording hebben versterkt. Dit neemt niet weg, dat de volledige overname van de Gemeenschapsregels door Griekenland in de praktische uitvoering soms op moeilijkheden zal kunnen stuiten die tijdens de onderhandelingen niet waren voorzien. Het is de taak van alle betrokkenen om zich in te zetten voor het vinden van bevredigende oplossingen.

DE TOETREDINGSAKTE

Eerste deel – Beginselen

Behoudens de formulering van artikel 9, lid 1, volgt de redactie van de artikelen waarin de uitgangspunten voor de toetreding van Griekenland zijn neergelegd, de bewoordingen van de desbetreffende artikelen bij de eerdere toetreding.

Uitgangspunt van de toetreding is dat Griekenland de communautaire verworvenheden vanaf het tijdstip van toetreding overneemt. Dit impliceert (artikel 2) dat vanaf het tijdstip van toetreding de oorspronkelijke verdragen en de door de Instellingen van de Gemeenschappen genomen besluiten voor Griekenland verbindend zijn en in dit land toepasselijk zijn onder de voorwaarden, voorzien in deze verdragen en in de akte van toetreding. Bij deze akte treedt Griekenland eveneens toe tot de besluiten die door de vertegenwoordigers van de regeringen van de lid-staten – in het kader van de Raad bijeen – genomen zijn. Het verbindt zich ertoe om op het tijdstip van toetreding toe te treden tot de andere door de huidige lid-staten gesloten overeenkomsten die verband houden met het optreden van deze Gemeenschappen. Voorts zal Griekenland de beginselen en de beleidslijnen eerbiedigen die voortvloeien uit afgelegde verklaringen, resoluties en andere standpuntbepalingen van de Raad. Verder past Griekenland vanaf de toetreding de overeenkomsten toe die door de Gemeenschap met derde landen of internationale organisaties gesloten zijn onder de voorwaarden van de oorspronkelijke verdragen en de akte van toetreding (met name de artikelen 118–123).

Griekenland verplicht zich ook toe te treden tot de z.g. gemengde akkoorden – de akkoorden welke door de Gemeenschap en de lid-staten gezamenlijk met derde landen en/of internationale organisaties gesloten werden – onder de voorwaarden, neergelegd in de toetredingsakte. In afwijking op het hierboven gestelde algemene uitgangspunt van onmiddellijke overname van de communautaire verworvenheden wordt in artikel 9 bepaald dat bij wijze van overgangsmaatregel de in de toetredingsakte vervatte bepalingen gelden.

Onder voorbehoud van in de akte vervatte afwijkende termijnen eindigt de toepassing van de overgangsmaatregelen eind 1985. Bij de redactie van dit artikel werd afgezien van opname van een motivering voor de overgangsmaatregelen. In de toetredingsakte van 1972 werd als motivering gegeven dat de overgangsmaatregelen ertoe dienden de aanpassing van de nieuwe lid-staten aan de in de Gemeenschappen geldende regels te vergemakkelijken. Ditmaal heeft het de huidige lid-staten voor ogen gestaan dat de overgangsmaatregelen ertoe dienden om de aanpassing van alle verdragspartijen te vergemakkelijken. Bij de bepalingen inzake het vrij verkeer van werknemers werd een van de systematiek van de toetredingsakte afwijkende opstelling van de artikelen gevolgd (zie het hoofdstuk inzake de werknemers).

Tweede deel – Aanpassing der verdragen

De artikelen 10 t/m 19 van de toetredingsakte voorzien in de permanente aanpassingen van de verdragsbepalingen inzake de instellingen van de Gemeenschappen. In het algemeen kan worden gesteld dat Griekenland een positie verkrijgt gelijk aan die van Nederland en België. Het aantal afgevaardigden dat Griekenland in het Europese Parlement verkrijgt is 24, gelijk aan het getal voor België. Voor de besluiten van de Raad, waarvoor een gekwalificeerde meerderheid is vereist, hebben Nederland, België en Griekenland een zelfde stemgewicht, te weten 5 stemmen. Het totaal aantal stemmen is hiermee op 63 gebracht. De besluiten van de Raad, waarvoor een gekwalificeerde meerderheid is vereist, komen ingevolge het EEG-verdrag en het EGA-verdrag tot stand wanneer zij ten minste 45 stemmen hebben verkregen, ingeval zij krachtens het verdrag moeten worden genomen op voorstel van de Commissie. Indien dit laatste niet het geval is, moeten zij ten minste 45 stemmen hebben verkregen, waarbij ten minste 6 leden vóórstemmen. De besluiten van de Raad ingevolge het EGKS-verdrag komen tot stand wanneer zij ten minste 45 stemmen hebben verkregen, waarbij ten minste 6 leden vóórstemmen. Bij deze regeling kunnen twee grote lid-staten besluitvorming blokkeren. Een poging om bij deze gelegenheid een hogere drempel in te bouwen heeft geen succes gehad. De samenstelling van de overige instellingen van de Gemeenschappen wordt als volgt gewijzigd: aan de Commissie zal 1 lid worden toegevoegd; de Commissie zal derhalve uit 14 leden bestaan. Een extra rechter zal in het Hof van Justitie worden benoemd. Het Economisch en Sociaal Comité zal met 12 Griekse leden worden uitgebreid. Het Raadgevend Comité van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal wordt aangevuld met drie nieuwe leden. De Rekenkamer wordt uitgebreid met één lid, evenals het Wetenschappelijk en Technisch Comité.

In dit verband zij nog vermeld dat twee leden aan het Monetair Comité zullen worden toegevoegd. Een aanpassing van de verdragen ter zake was echter niet nodig daar artikel 105, tweede lid EEG-verdrag, erin voorziet dat de lid-staten twee leden van dit Comité benoemen.

Derde deel – Aanpassing van de besluiten van de instellingen

Zoals reeds gesteld in het tweede deel zijn vanaf de datum van toetreding de verdragen en de door de Gemeenschappen sinds de inwerkingtreding van de verdragen genomen besluiten verbindend voor Griekenland en op dit land toepasselijk onder de voorwaarden, voorzien in de verdragen en in de toetredingsakte. Deze voorwaarden hebben zowel betrekking op de overgangsmatregelen (vervat in het vierde deel van de akte) als op de noodzakelijke aanpassingen in het afgeleide recht (voorzien in artikel 21 en 22 en daarin genoemde bijlagen I en II). In tegenstelling tot de in het vierde deel opgenomen overgangsmatregelen zijn de in de artikelen 21 en 22 voorziene aanpassingen van permanente aard. Zij vervallen niet na verloop van een overgangperiode. De bijlagen I en II kunnen echter volgens de speciale procedure van artikel 146, lid 2, gewijzigd worden.

Vierde deel – Overgangsmatregelen

Titel I – Institutionele bepalingen

Griekenland krijgt een overgangstermijn van ten hoogste een jaar om over te gaan tot rechtstreekse algemene verkiezingen van de 24 Griekse leden van het Europees Parlement (artikel 23, lid 1). Deze verkiezing zal dienen te geschieden overeenkomstig het bepaalde in de akte van 20 september 1976 bij Besluit 76/787/EGKS, EEG, Euratom⁹ betreffende de verkiezing van de vertegenwoordigers in de vergadering.

Voor het tijdvak, gelegen tussen de toetreding en de rechtstreekse verkiezing van de Griekse leden per 1 januari 1982, zullen de 24 parlementsleden

⁹ Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen nr. L 278 van 8 oktober 1976.

worden aangewezen door en uit de Griekse volksvertegenwoordiging (artikel 23, lid 3). Het mandaat van de rechtstreeks gekozen leden zal te zelfder tijd eindigen als dat van de in de huidige lid-staten gekozen vertegenwoordigers (artikel 23, lid 2).

Titel II – Vrij verkeer van goederen

De artikelen 24 t/m 43 betreffen de geleidelijke vrijmaking van het handelsverkeer in industrie goederen en verwerkte landbouwproducten, vallende onder de werking van verordening 1059/69¹⁰ tussen de huidige Gemeenschap en Griekenland.

Binnen het kader van het associatie-akkoord met Griekenland is sinds 1962 vooral vooruitgang geboekt bij de afbraak van tarifaire beperkingen. Zo bestaat aan Gemeenschapszijde reeds een vrijdom van rechten voor alle industrieproducten. Aan Griekse zijde bestaat de rechtenvrijdom eveneens, met uitzondering van een 250-tal industrieproducten waarvoor een trager afbraakschema was voorzien in het associatie-akkoord. Ten aanzien van deze laatste producten, die ongeveer 38 % van de totale export van de Gemeenschap naar Griekenland beslaan, geldt vanaf 1 mei 1980 een tariefreductie van 68 %. De resterende rechten zouden volgens het afbraakschema onder het associatie-akkoord volledig afgebroken moeten zijn op 1 november 1984. Daar het associatie-akkoord door de toetreding zijn volle verloop niet kan hebben, zal een nieuw afbraakschema gelden van 1 januari 1981 tot 31 december 1985.

De afbraak geschiedt derhalve gedurende een vijfjarige overgangperiode, waarbij de douaneheffingen op het tijdstip van toetreding tot 90 % van het basisrecht worden verminderd, gevolgd door jaarlijkse verminderingen tot onderscheidenlijk 80, 60, 40, 20 en 0 %. Als basisrechten zullen gelden de rechten die op 1 juli 1980 zullen bestaan (artikel 24, leden 1 en 2).

Heffingen van gelijke werking als een invoerrecht zullen door Griekenland, wanneer ze na 1 januari 1979 zijn ingevoerd, direct op de datum van toetreding worden afgeschaft (artikel 28). De overige heffingen van gelijke werking zullen worden afgebroken volgens hetzelfde schema als voor douanerechten geldt (artikel 29). Uitvoerrechten en heffingen van gelijke werking bij uitvoer worden tussen de Gemeenschap, in haar huidige samenstelling, en Griekenland op 1 januari 1981 afgeschaft (artikel 30).

Voor wat betreft de aanpassing van het Griekse buitentarief aan het Gemeenschappelijke Douanetarief (GDT) is eveneens sinds 1962 een grote mate van toenadering van Griekse zijde bereikt. Inmiddels is het verschil tussen het doorgaans hogere Griekse buitentarief en dat van de Gemeenschap gereduceerd met 50 %. Het nog resterende verschil zal volgens hetzelfde afbraakschema worden verminderd als voor intraverkeer geldt, waardoor Griekenland op 1 januari 1986 het GDT integraal zal toepassen (artikel 31).

De werking van het associatie-akkoord strekte zich niet uit tot EGKS-producten zodat de afbraak van de intrarechten c.q. aanpassing aan het ééngemaakte EGKS-tarief eerst zal plaatsvinden tijdens de overgangstermijn. De afbraak zal volgens een identiek schema verlopen als bij de industrieproducten die onder het EEG-verdrag vallen. De aanpassing aan het ééngemaakt EGKS-tarief is in zoverre afwijkend, dat de eerste vermindering 20 % betreft en op 1 januari 1982 plaatsvindt; vervolgens vinden elk jaar verminderingen van 20 % plaats tot volledige toepassing van het ééngemaakt EGKS-tarief op 1 januari 1986 (artikel 32). Evenals in de akte betreffende de toetreding van het VK, Denemarken en Ierland biedt de akte met betrekking tot Griekenland de mogelijkheid uitvoerbeperkingen voor schroot te handhaven. De beperkingen mogen slechts gedurende twee jaar na de toetreding blijven bestaan en niet beperkender zijn dan de regeling die geldt voor de uitvoer naar derde landen (artikel 37). Kwantitatieve beperkingen van de Gemeenschap ten opzichte van Griekenland zijn op grond van het associatie-akkoord sinds 1968 volledig afgeschaft. Van Griekse zijde is sedert 1972 80 % van de invoer geliberaliseerd. Contingenten voor de niet-geliberaliseerde producten zijn vanaf

¹⁰ Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen nr. L 141 van 12 juni 1969.

1963 jaarlijks vergroot en worden sinds 1 januari 1973 om de acht maanden met ongeveer 20 % ten aanzien van de voorafgaande periode verhoogd. Ten aanzien van de resterende kwantitatieve beperkingen tussen Griekenland en de Gemeenschap bepaalt de toetredingsakte dat deze op de datum van toetreding zullen worden afgeschaft (artikel 35), met uitzondering van 14 tariefposten waarvoor Griekenland nog overgangscontingenten mag handhaven (artikel 36). Deze contingenten zullen gedurende de vijfjarige overgangperiode geleidelijk worden verhoogd en op 1 januari 1986 geheel zijn afgeschaft (artikel 36, lid 1). In de regel zal de verhoging van deze contingenten aan het begin van ieder jaar minimaal 25 % bedragen voor in waarden uitgedrukte contingenten (artikel 36, lid 3).

Maatregelen van gelijke werking als kwantitatieve beperkingen zullen bij de toetreding worden afgeschaft (artikel 35), met uitzondering van het Griekse stelsel van contante betalingen en borgstellingsverplichtingen waarvan de opheffing over drie jaar gespreid zal worden (artikel 38). In artikel 39 is eveneens een overgangperiode voorzien voor de afschaffing van een door Griekenland toegepaste algemene preferentie ten gunste van Griekse onderdanen van 8% op openbare overeenkomsten. Bepaald is dat deze preferentie dient te verdwijnen in hetzelfde ritme als vastgesteld (in artikel 25) voor de afschaffing van de douanerechten tussen Griekenland en de Gemeenschap in haar huidige samenstelling (artikel 39, lid 1).

De lijsten met toegelaten leveranciers welke Griekenland bij de openbare overeenkomsten hanteert zullen twee jaar na datum van toetreding open gesteld moeten worden voor communautaire leveranciers (artikel 39, lid 2).

De in Griekenland bestaande nationale monopolies van commerciële aard dienen geleidelijk in overeenstemming gebracht te worden met artikel 37, eerste lid, van het EEG-verdrag opdat voor het einde van de overgangperiode elke discriminatie tussen de onderdanen van de lid-staten is uitgesloten voor wat de voorwaarden van de voorziening en afzet betreft. Uitdrukkelijk is bepaald dat de huidige lid-staten jegens Griekenland gelijkwaardige verplichtingen aangaan. De Commissie is belast met het doen van aanbevelingen met betrekking tot de wijze waarop en het ritme waarin de geleidelijke aanpassing in Griekenland en in de huidige lid-staten zal moeten plaatsvinden.

Douanewetgeving

Het derde hoofdstuk van Titel II omvat een aantal regelingen van uiteenlopende aard. Artikel 41 legt aan de Commissie de verplichting op de nodige bepalingen met betrekking tot de administratieve samenwerking op te stellen ter verzekering van het vrij verkeer per 1 januari 1981 binnen de vergrote Gemeenschap. Hiertoe dient de Commissie met name uit te gaan van de geldende voorschriften betreffende het communautaire douanevervoer.

Het tweede lid van het artikel stelt dat de Commissie er zorg voor draagt dat per 1 januari 1981 eveneens regelingen zijn vastgesteld inzake het onderling goederenverkeer van produkten welke hetzij in de huidige Gemeenschap, hetzij in Griekenland zijn verkregen in actief veredelingsverkeer uit goederen uit derde landen. Bij de vaststelling van deze regeling dient rekening gehouden te worden met de geleidelijke afbraak van de rechten en heffingen op het verkeer tussen de huidige Gemeenschap en Griekenland. Artikel 42, eerste lid, geeft aan dat de binnen de huidige Gemeenschap tot stand gekomen geharmoniseerde douaneregelingen ten opzichte van derde landen, tenzij anders bepaald in deze toetredingsakte, ook van toepassing zijn op het handelsverkeer binnen de vergrote Gemeenschap, voor zover dit laatste verkeer krachtens overgangsbepalingen nog aan douanerechten en heffingen is onderworpen. Artikel 43 regelt de z.g. compenserende bedragen toetreding voor verwerkte landbouwprodukten welke niet in bijlage II van het Verdrag van Rome voorkomen.

HOOFDSTUK 1 – WERKNEMERS

Dit hoofdstuk bevat de tamelijk gecompliceerde bepalingen in verband met de totstandkoming van het vrij verkeer van werknemers en de sociale zekerheid van migrerende werknemers.

In de onderhandelingen werd door Griekenland aangedrongen op onmiddellijke toepassing van het vrij verkeer van werknemers binnen de Gemeenschap zoals neergelegd in het EEG-verdrag en uitgewerkt in verordening (EEG) nr. 1612/68¹¹. Gelet op de zorgelijke toestand op de arbeidsmarkt van de Negen kon echter niet zonder meer tegemoet gekomen worden aan deze wens. Eerst op de ministeriële zitting van 20 december 1978 werd uiteindelijk overeenstemming bereikt over een maximale overgangsduur van zeven jaar voor het realiseren van het vrij verkeer van werknemers. Dit zal derhalve vanaf 1 januari 1988 in alle opzichten van toepassing zijn.

Artikel 44 van de toetredingsakte bepaalt dat het vrij verkeer van werknemers vanaf het tijdstip van toetreding slechts van toepassing is onder voorbehoud van de overgangsbepalingen, neergelegd in de artikelen 45, 46 en 47 van deze akte. Deze drie artikelen voorzien in feite in overgangsmaatregelen voor wat betreft de toepassing van de verordening (EEG) nr. 1612/68, en wel op de volgende wijze. Artikel 45, lid 1, voorziet in een zevenjarige overgangperiode voor het bepaalde in de artikelen 1 t/m 6 en de artikelen 13 t/m 23 van deze verordening betreffende het recht van iedere onderdaan van een lid-staat om onder gelijke voorwaarden als de nationale werknemers arbeid in loondienst te aanvaarden en te verrichten op het grondgebied van een andere lid-staat en aldaar dezelfde voorrang te genieten ten aanzien van het aanvaarden van arbeid in loondienst als de onderdanen van deze staat. Tevens wordt Griekenland – in principe gedurende de gehele overgangperiode – niet betrokken bij de samenwerking tussen lid-staten en de Commissie inzake het tot elkaar brengen en compenseren van aanbiedingen van en aanvragen om werk (het zogenaamde «SEDOC»-systeem).

Gedurende de overgangperiode blijven de huidige lid-staten en Griekenland bevoegd de nationale bepalingen te handhaven waarbij immigratie met het oog op het verrichten van arbeid in loondienst en/of toegang tot arbeid in loondienst aan een voorafgaande vergunning wordt onderworpen. Wel zal vanaf de datum van toetreding van toepassing zijn het bepaalde in Titel II van het eerste deel van verordening (EEG) nr. 1612/68 – met uitzondering van artikel 11 – inzake onder andere de gelijkheid van behandeling voor wat betreft alle voorwaarden van tewerkstelling en arbeid, met name op het gebied van beloning, ontslag en, indien de werknemer werkloos is geworden, wederinschakeling in het beroep of wedertewerkstelling. Bovendien wordt door middel van een aan het verdrag gehechte verklaring van de Gemeenschap inzake de toegang van Griekse werknemers tot arbeid in loondienst in de huidige lid-staten eveneens vanaf de datum van toetreding voorzien in een prioriteit voor Griekse onderdanen op dezelfde voet als onderdanen van andere lid-staten, indien er een beroep wordt gedaan op werknemers uit derde landen. Deze prioriteit geldt zowel voor Griekse werkzoekenden die reeds in de betrokken lid-staat wonen als voor elders wonende Grieken.

In artikel 45, lid 2, wordt een bijzondere overgangsregeling getroffen voor de toegang tot de arbeidsmarkt van *gezinsleden* van een Griekse werknemer die in een EG-lid-staat werkzaam is en van gezinsleden van een onderdaan van een huidige lid-staat die in Griekenland werkt (artikel 11 van verordening (EEG) nr. 1612/68). Deze regeling houdt in dat de echtgenoot van een onderdaan van een lid-staat, die op het grondgebied van een andere lid-staat werkt en de van deze onderdaan afhankelijke kinderen onder de 21 jaar vanaf 1 januari 1986 het recht hebben om op het gehele grondgebied van die lid-staat iedere arbeid in loondienst te aanvaarden. De echtgenoot en de afhankelijke kinderen onder de 21 jaar, alsmede afhankelijke bloedverwanten

¹¹ Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen nr. L 257 van 19 oktober 1968.

in opgaande lijn van een onderdaan van een lid-staat die op het grondgebied van een andere lid-staat werkt hebben echter vanaf de toetreding alleen het recht een betrekking te aanvaarden op het grondgebied van de lid-staat waar zij met de werknemer wonen, indien zij ten minste sinds drie jaar op dat grondgebied hebben gewoond. Deze verblijfstermijn van drie jaar wordt – ten einde een zekere geleidelijkheid ten aanzien van de invoering van het hierboven beschreven recht te waarborgen – met ingang van 1 januari 1984 tot 18 maanden teruggebracht.

De regeling van artikel 45, lid 2, doet geen afbreuk aan gunstiger nationale bepalingen en brengt dan ook geen verandering in het bestaande Nederlandse beleid. De bestaande regeling om officieel toegelaten gezinsleden van hier te lande legaal werkzame buitenlandse werknemers zonder wachttijd tot de arbeidsmarkt toe te laten zal derhalve ook na de toetreding blijven gelden.

In artikel 48 van de toetredingsakte is voorzien in een bijzondere regeling met betrekking tot het recht op kinderbijslag, zoals geregeld in de verordening (EEG) nr. 1408/71¹². Volgens deze regeling zal aan Griekse werknemers die in de huidige lid-staten werken en wier kinderen in Griekenland blijven wonen, gedurende een overgangperiode van drie jaar de Griekse kinderbijslag worden uitbetaald op grond van het zogenaamde woonlandbeginsel. Na deze overgangperiode zal de kinderbijslagregeling van Verordening (EEG) nr. 1408/71 van kracht worden. Deze tijdelijke overgangsmaatregel laat overigens onverlet eventuele nationale wettelijke voorschriften die bepalen dat de gezinsbijslagen aan de werknemers verschuldigd zijn ongeacht het land waar de gezinsleden verblijven. Het Nederlands-Griekse verdrag inzake sociale zekerheid van 1966¹³, dat voorziet in uitbetaling van de Nederlandse kinderbijslag aan in Nederland werkzame Griekse werknemers ongeacht de woonplaats van zijn kinderen, blijft dus van kracht.

HOOFDSTUK 2 – KAPITAALVERKEER EN ONZICHTBARE TRANSACTIES

Ook ten aanzien van de vrijmaking van het kapitaalverkeer en de onzichtbare transacties is voorzien in overgangsmaatregelen. Griekenland dient binnen een overgangperiode van vijf jaar te komen tot een integrale toepassing van bepalingen inzake de vrijmaking van het kapitaalverkeer zoals neergelegd in het vierde hoofdstuk van Deel 2, titel III, van het EEG-verdrag en in beide richtlijnen ter uitvoering daarvan vastgesteld in 1960 en 1962¹⁴ (artikel 49). Uitstel is verleend voor het volledig vrijmaken van de rechtstreekse investeringen van Griekse ingezetenen in de huidige lid-staten gedurende de maximale overgangperiode van vijf jaar (artikel 50, lid 1). Dit geldt ook voor de investeringen in onroerende goederen (artikel 51). De overmaking van de liquidatieopbrengst van rechtstreekse investeringen die vóór 12 juni 1975 vanuit de Gemeenschap in Griekenland zijn gedaan zal binnen drie jaar worden vrijgemaakt (artikel 50, lid 1 sub b). Voor wat betreft de liquidatieopbrengst van investeringen in onroerende goederen is voorzien in een geleidelijke afbraak van de beperkingen gedurende vijf jaar (artikel 51, lid 2). Dit geldt ook voor de in Griekenland geblokkeerde fondsen die toebehoren aan ingezetenen van de huidige lid-staten en de door Grieken verrichte transacties in de effecten die door de Gemeenschap en de EIB zijn uitgegeven (artikel 52).

Inzake de onzichtbare transacties geldt voor enkele Griekse bepalingen op overmakingen die samenhangen met het vreemdelingenverkeer eveneens een overgangperiode van vijf jaar (artikel 54).

¹² Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen nr. L 149 van 5 juli 1971.

¹³ Trb. 1967, 22.

¹⁴ Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen, 12 juli 1960, no. 43, blz. 921.

Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen, 22 januari 1963, no. 9, blz. 62.

Inleiding

De landbouwsector heeft in de onderhandelingen de belangrijkste plaats ingenomen. Dit is, naast de specifieke Griekse situatie, onder meer te verklaren uit het feit dat de communautaire verworvenheden die in beginsel vanaf 1 januari 1981 op Griekenland van toepassing zullen zijn, voor een aanzienlijk deel het landbouwbeleid betreffen. Bovendien was de in het associatieakkoord voorziene harmonisatie van het landbouwbeleid in het geheel niet van de grond gekomen. In verband met de werking van dit akkoord zij opgemerkt dat de nog door Griekenland toegepaste tarifaire en kwantitatieve beperkingen op het moment van toetreding vervallen dan wel onderworpen worden aan de in de akte voorziene overgangsbepalingen. Een en ander heeft zijn weerslag gevonden in de toetredingsakte waar 55 van de 153 artikelen op de landbouw betrekking hebben. Daarnaast hebben enkele gemeenschappelijke verklaringen, één verklaring van de Helleense Republiek en belangrijke gedeelten van de bijlagen, de landbouw tot onderwerp.

Krachtens artikel 2 van de toetredingsakte is het bestaande afgeleide gemeenschapsrecht, onder voorbehoud van de in de akte neergelegde overgangsbepalingen, onmiddellijk van toepassing in de nieuwe lid-staat.

De hierna te behandelen overgangsbepalingen doen overigens feitelijk al vanaf de dag van toetreding een situatie ontstaan waarin gesproken kan worden van een gemeenschappelijke markt binnen de Gemeenschap van de Tien. De overgangsbepalingen belopen in het algemeen een periode van vijf jaar; voor verse en verwerkte tomaten en verse en verwerkte perziken is echter op aandringen van de Gemeenschap in een zevenjarige periode voorzien.

Kaderregeling

Zoals dat bij de voorgaande toetredingsakte het geval was, draagt ook nu de landbouwtitel het karakter van een kaderregeling, waarbij de instellingen van de Gemeenschap belast worden met het vaststellen van de uitvoeringsbepalingen. In artikel 72, lid 1, van de akte wordt hiertoe de algemene bevoegdheid verleend. In dit verband zij er mede op gewezen dat vanwege het verdragsrechtelijke karakter van de akte, waarvan de bepalingen slechts gewijzigd kunnen worden door de in artikel 236 van het EEG-verdrag neergelegde herzieningsprocedure, in artikel 73 is bepaald dat de Commissie door middel van de communautair gebruikelijke procedures onder meer via een speciale beheersprocedure tot uiterlijk 1 januari 1983 bijzondere overgangsmaatregelen kan treffen, indien Griekenland bij de toepassing van het communautaire stelsel op de vastgelegde data op aanzienlijke moeilijkheden zou stuiten. Deze periode kan zonodig door de Raad met eenparigheid van stemmen worden verlengd. Vervolgens bestaat de mogelijkheid tot aanpassing van de overgangsregels indien ten gevolge van een wijziging van een communautaire regeling daartoe de noodzaak bestaat. Hierin voorziet artikel 72, lid 2, van de akte.

Vrijwaringsclausule

De algemene vrijwaringsclausule van artikel 130 is uiteraard ook van toepassing op de landbouwtitel. Speciaal voor de landbouw is voorzien in een spoedprocedure die in werking kan worden gesteld wanneer tijdens de overgangperiode de landbouwmarkt van een lid-staat ernstige verstoringen ondervindt of dreigt te ondervinden door het handelsverkeer tussen de huidige EG en Griekenland. De Commissie dient zich dan binnen 24 uur na ontvangst van een verzoek om toepassing van de nodige maatregelen uit te spreken.

Indeling van de landbouwtitel

De artikelen 57 tot en met 114 bevatten de overgangsregelingen voor zover die betrekking hebben op het Gemeenschappelijk landbouw- en visserijbeleid. De artikelen 57 tot en met 73, te zamen Hoofdstuk 1 van de landbouwtitel vormend, bevatten de algemene bepalingen waarin de grondslagen van de overgangsregelingen zijn neergelegd. Deze grondslagen behoeven veelal een produktsgewijze uitwerking, hetgeen in Hoofdstuk 2 plaatsvindt (artikelen 74 tot en met 109), terwijl Hoofdstuk 4 (artikelen 112 tot en met 114) ingaat op veterinaire maatregelen en maatregelen op het gebied van teeltmateriaal.

Prijsaanpassingsmaatregelen

Algemene grondslagen

Gedurende de overgangsperiode zal de aanpassing van de prijzen in Griekenland aan het niveau van de Gemeenschappelijke prijzen geleidelijk en volgens een vast ritme plaatsvinden. Artikel 59 geeft hiertoe een nauwkeurig tijdschema. Aan de overeengekomen prijsaanpassingsregelingen ligt de gedachte ten grondslag dat, zonder een harmonieus verloop van het integratieproces in de weg te staan, de integratie van de Griekse prijzen in het Gemeenschappelijke prijsbeleid zo snel mogelijk voltooid dient te zijn. Hierbij speelt een rol dat het huidige communautaire prijsbeleidsinstrumentarium niet ten aanzien van alle marktordeningsprodukten dezelfde functie heeft. Dit brengt met zich mee dat de gemaakte aanpassingsafspraken niet uniform van aard kunnen zijn. In de toetredingsakte zijn dan ook een aantal vormen van prijsaanpassing te onderscheiden.

Artikel 58 bepaalt dat, voorafgaande aan de eerste prijsaanpassing, een vaststelling van de in Griekenland geldende basisprijzen dient plaats te vinden, en wel zodanig dat het de producenten mogelijk is marktprijzen te verwerven die zij onder het voordien geldende nationale stelsel verwierven.

Het prijsverschil tussen de aldus berekende Griekse basisprijzen en de communautaire prijzen vormt het compenserend bedrag in het handelsverkeer (art. 61) en wordt overeenkomstig het in artikel 59 bepaalde jaarlijks geleidelijk verminderd. De hieruit voor Griekenland resulterende prijzen worden extra verhoogd in evenredigheid met de eventuele verhoging van de communautaire prijs voor het komende prijsjaar.

De financiering van deze compenserende bedragen loopt via het Europees Oriëntatie en Garantie Fonds voor de Landbouw, Afdeling Garantie. De prijsaanpassing kan ook betrekking hebben op het verloop van de interventieprijzen voor die produkten waarvoor interventieprijzen in de Gemeenschap worden vastgesteld. Met behulp van nader te bepalen coëfficiënten worden vervolgens compenserende bedragen vastgesteld voor andere produkten uit dezelfde groep als waarvoor interventieprijzen zijn vastgesteld. Vanaf het verkoopseizoen 1985/1986 zal de Gemeenschappelijke prijs aldus van toepassing zijn voor die produkten waarvoor een vijfjarige overgangsperiode is overeengekomen. Voor de uitzonderingsprodukten zal dat vanaf het verkoopseizoen 1987/1988 het geval zijn.

In artikel 59, lid 4, wordt de Raad de bevoegdheid gegeven om in het belang van een harmonieus verloop van het integratieproces maximaal 10 % van de te verrichten prijsaanpassing af te wijken. Met deze afwijking wordt evenwel bij de volgende prijsaanpassing geen rekening meer gehouden. Een en ander mag er niet toe leiden dat de Gemeenschappelijke prijs later dan na afloop van de betrokken overgangsperiode van toepassing wordt.

In artikel 60 wordt bovendien aan de Raad de bevoegdheid verleend om bij geringe prijsverschillen tussen het Griekse en het communautaire produkt dan wel indien de Griekse of wereldmarktprijs hoger is dan de communautaire prijs, deze Gemeenschappelijke prijs van toepassing te verklaren.

Regelingen van het intra- en extracommunautair handelsverkeer

Het principe van de communautaire preferentie in het onderlinge vrijhandelsverkeer wordt in de getroffen overgangsregeling gerespecteerd door de wijze van vaststelling van compenserende bedragen. Deze bedragen worden geheven door de invoerende lid-staat of toegekend door de uitvoerende lid-staat. Ook in het handelsverkeer tussen Griekenland en derde landen worden de toegepaste heffingen of restituties verlaagd of verhoogd met compenserende bedragen. Ten aanzien van de produkten uit derde landen, waarvan de invoer in de Gemeenschap is onderworpen aan de douanerechten, is in artikel 64 bepaald dat deze rechten in het verkeer tussen Griekenland en de huidige Gemeenschap geleidelijk worden afgeschaft volgens het ritme, bepaald in artikel 25. In artikel 31 is bepaald dat Griekenland vanaf 1 januari 1986 het Gemeenschappelijk Douanetarief integraal zal toepassen. Afwijkend hiervan verklaart artikel 64, lid 2, sub b voor groenten en fruit, visprodukten en wijn waarvoor een referentieprijs is vastgesteld, alsmede voor rundvlees het Gemeenschappelijk Douanetarief reeds vanaf 1 januari 1981 van toepassing.

Van groot belang is tevens hetgeen in artikel 65 is bepaald. Lid 1 van genoemd artikel bepaalt namelijk dat de douanerechten en heffingen van gelijke werking, kwantitatieve beperkingen en maatregelen van gelijke werking in Griekenland vanaf 1 januari 1981, behoudens enkele uitzonderingen, afgeschaft dienen te zijn voor die produkten waarvoor een Gemeenschappelijke marktordening bestaat.

In lid 2 is bepaald dat ten aanzien van produkten die niet onder een Gemeenschappelijke marktordening vallen maar die deel uitmaken van een nationale marktordening de toepassing van de krachtens Titel II vereiste geleidelijke afschaffing van de heffingen van gelijke werking als invoerrechten, van de kwantitatieve beperkingen en van de maatregelen van gelijke werking, wordt opgeschort. Deze schorsing geldt totdat een Gemeenschappelijke marktordening in het leven is geroepen en uiterlijk tot 1 januari 1986, voor zover zulks strikt noodzakelijk is om de handhaving van de nationale marktordening te waarborgen.

Enkele speciale bepalingen

De compensatieregeling die in de voor Nederland belangrijke groente- en fruitsector is overeengekomen is vastgelegd in artikel 75 en betreft de invoer in de huidige Gemeenschap. De compensatieregeling houdt in dat indien de aanbiedingsprijs voor het Griekse produkt lager is dan de communautaire aanbiedingsprijs, een correctiebedrag ter grootte van dit verschil door de invoerende lid-staat zal worden geheven. De communautaire aanbiedingsprijs wordt jaarlijks op basis van een aantal (kost)prijscriteria berekend en zo nodig aangepast. Gedurende de overgangsperiodes wordt in het kader van de geleidelijke integratie deze aldus berekende communautaire preferentie geleidelijk voor Griekenland geïntroduceerd.

Een bijzondere situatie doet zich voor wanneer de dagelijkse aanbiedingsprijs van het communautaire produkt lager is dan de vastgestelde jaarlijkse communautaire aanbiedingsprijs. Het te heffen correctiebedrag bedraagt in dat geval slechts het verschil tussen enerzijds het rekenkundig gemiddelde van de dagelijkse aanbiedingsprijs en de communautaire aanbiedingsprijs en anderzijds de prijs van het Griekse produkt.

In de sector oliën en vetten is Griekenland dan gemachtigd om de controle-regeling bij de invoer van oliehoudende zaden en oliën te handhaven tot en met 31 december 1983 (artikel 82).

In de sectoren varkensvlees, eieren en slachtpluimvee kan het compenserend bedrag, behalve op basis van het verschil in marktprijzen tussen de Gemeenschap en Griekenland, ook berekend worden op basis van de compenserende bedragen die voor voedergranen gelden. Hierbij wordt evenwel re-

kening gehouden met de steun die Griekenland krachtens artikel 69 handhaaft voor graan dat gebruikt wordt voor veevoeder (artikelen 99, 102, lid 2).

Steunbeleid

De specifieke aard van de Griekse landbouwmarkt waar een stelsel van steunmaatregelen, merendeels de produktie betreffende, van kracht is, maakte het noodzakelijk in de toetredingsakte enkele bepalingen ter zake op te nemen. Deze zijn erop gericht om één van de basiskenmerken van het Gemeenschappelijk landbouwbeleid, namelijk het vrije handelsverkeer, zo spoedig mogelijk te bereiken zonder dat een plotselinge verstoring van de markt gaat optreden.

Vervanging Griekse steunmaatregelen

Bijzondere aandacht is gegeven aan de vervanging van die Griekse maatregelen waarvoor in het Gemeenschappelijk landbouwbeleid overeenkomstige steunmaatregelen bestaan. Met het oog op de uitvoering van deze communautaire vervangingsmaatregelen in Griekenland is in artikel 68 bepaald dat het peil van de steun dat op 1 januari 1981 in Griekenland van toepassing is, gelijk dient te zijn aan het bedrag dat in Griekenland onder het voordien geldende nationale stelsel is toegekend. Dit bedrag mag evenwel niet hoger zijn dan het communautaire steunbedrag dat in de overige lid-staten van toepassing is. Indien er verschil bestaat tussen de aldus berekende steun in Griekenland enerzijds en in de Gemeenschap in huidige samenstelling anderzijds, wordt dit verschil gedurende de overgangperiode volgens vastgesteld ritme geleidelijk weggewerkt.

Bij het begin van het vijfde verkoopseizoen is aldus de steun die in Griekenland geldt gelijk aan de steun die in de overige lid-staten van toepassing is. Een zelfde redenering geldt voor die communautaire steunmaatregelen waarvoor thans nog geen Grieks equivalent bestaat en die derhalve in Griekenland moeten worden ingevoerd.

Tijdelijke handhaving Griekse steunmaatregelen

Er zijn twee uitzonderingen op de regel dat alle nationale steunmaatregelen die niet verenigbaar zijn met de Gemeenschappelijke markt dienen te worden afgeschaft bij de toetreding.

Blijkens artikel 69 stelt de Raad onmiddellijk na de toetreding vast welke nationale steunmaatregelen in Griekenland bij wijze van overgangsmaatregel op degressieve wijze tot en met 31 december 1985 gehandhaafd mogen worden. In enkele gevallen kan van deze degressiviteit worden afgeweken.

Eveneens zal de Raad het bedrag van de steun, het ritme van hun afschaffing en de regels die noodzakelijk zijn ter verzekering van een goede werking van het Gemeenschappelijk landbouwbeleid dienen vast te leggen.

Ten slotte bepaalt artikel 70 dat Griekenland is gemachtigd om die nationale maatregelen te handhaven die strikt noodzakelijk zijn om het inkomen van de Griekse producenten van een beperkt aantal produkten te handhaven op een niveau dat voordien door deze producenten werd verkregen. Ook hier zal de Raad onmiddellijk na de toetreding de bedoelde maatregelen vaststellen. Het betreft hier een mogelijke handhaving gedurende één jaar van maatregelen die ten aanzien van gedroogde vijgen, rozijnen en krenten in Griekenland gelden, terwijl daarnaast tot en met 31 december 1985 nationale Griekse maatregelen van kracht kunnen blijven voor olijven die niet voor verwerking tot olijfolie bestemd zijn.

Visserij

Vooropgesteld dient te worden dat Griekenland ook voor wat betreft de visserij ter zake van afschaffing van de intracommunautaire douanerechten,

de prijsaanpassingen, de eventuele handhaving van de nationale steunmaatregelen en de aanpassing aan het Gemeenschappelijk Douanetarief, gebonden is aan hetgeen ten aanzien van deze onderwerpen in de landbouwtitel is bepaald. De Grieken zullen de communautaire verworvenheden in deze sector vanaf de eerste dag na de toetreding toepassen.

De artikelen 110 en 111 van de toetredingsakte verlenen aan Griekenland en aan Italië de bevoegdheid om ten opzichte van elkaar tot en met 31 december 1985 de beoefening van de visserij in hun viswateren te beperken tot vaartuigen die aldaar traditioneel vanuit de aanliggende kust dan wel krachtens bijzondere overeenkomst de visserij uitoefenen. Deze zone betreft voor Griekenland en Italië een gebied van zes zeemijlen uit de kust. Voor enkele zones is het gebied uitgebreid tot 12 zeemijlen.

Overige bepalingen

Veterinaire maatregelen

Om het gebied van de huidige Gemeenschap te vrijwaren van exotisch mond- en klauwzeer bepaalt artikel 112 dat de invoer van diverse soorten vlees uit Griekenland is beperkt tot vlees, afkomstig uit die gebieden die reeds minimaal 12 maanden vrij zijn van deze infectieziekte. De Commissie zal uiterlijk op 1 juli 1984 voorstellen aan de Raad moeten voorleggen ten einde passende communautaire bepalingen op dit gebied te kunnen vaststellen.

Maatregelen inzake de wetgeving op het gebied van teeltmateriaal

Blijkens artikel 113 is Griekenland gemachtigd om tot en met 31 december 1985 zijn eigen regels te blijven toepassen inzake de toelating van agrarisch teeltmateriaal in ruime zin. Het dient evenwel alles in het werk te stellen om vóór het verstrijken van de termijn de communautaire bepalingen inzake de toelating en het in de handel brengen van teeltmateriaal te hebben overgenomen.

Verklaringen

De Gemeenschappelijke verklaringen handelen deels over de procedure van Gemeenschappelijk onderzoek naar de wijzigingen in de prijzen en de toegekende nationale steun die de Griekse regering gedurende de interimperiode nog aanbrengt en deels over specifieke zaken als vaststelling van het Griekse suikerquotum, de medeverantwoordelijkheidsheffing in de zuivelsector, olijfolie en verwerkte groenten en fruit.

De verklaring van de Helleense Republiek heeft betrekking op het openmaken van de markt voor de Griekse drachme zodat een officiële notering van de reële koers van de drachme op de wisselmarkt tot stand komt.

Titel V – Buitenlandse betrekkingen

Op het gebied van de handelspolitiek mag Griekenland gedurende de vijfjarige overgangperiode kwantitatieve beperkingen voor een klein aantal produkten handhaven ten aanzien van GATT- en staatshandellanden, zulks in afwijking van de Gemeenschappelijke liberalisatielijsten ten opzichte van deze landen. Deze contingenten dienen jaarlijks geleidelijk te worden verhoogd. Voorwaarde hierbij is dat Griekenland de Gemeenschap niet ongunstiger zal behandelen dan deze derde landen en de GATT-landen geen ongunstiger behandeling toekent dan staatshandellanden (artikel 115).

Ten aanzien van de afschaffing van het op het tijdstip van toetreding bestaande stelsel van zekerheidstelling bij invoer en van contante betaling is dezelfde regeling getroffen als tussen Griekenland en de huidige lid-staten. Griekenland zal het stelsel namelijk in drie jaar geleidelijk moeten afschaffen.

Vanaf de datum van toetreding dient Griekenland het Algemeen Preferentieel Stelsel (APS) van de Gemeenschap toe te passen, onder voorbehoud van een vijfjarige overgangsperiode voor bepaalde producten (artikel 117).

De artikelen 118 t/m 120 betreffen de associatie- en preferentiële akkoorden die de Gemeenschap met een aantal derde landen gesloten heeft. Vanaf de toetreding is Griekenland gebonden aan de inhoud van de overeenkomsten met de in artikel 120 genoemde landen. Evenals tijdens de vorige uitbreiding zijn echter overgangsmaatregelen noodzakelijk met name op handelspolitiek gebied, waarvoor de medewerking van de wederpartij is vereist. Gepoogd zal moeten worden aanpassingsprotocollen met deze landen te sluiten tussen de datum van ondertekening en de datum van inwerkingtreding van de toetredingsinstrumenten. Deze onderhandelingen zullen door de Gemeenschap in nauw overleg met Griekenland gevoerd worden. Indien deze protocollen onverhoopt buiten toedoen van Griekenland niet tot stand kunnen komen, bepaalt artikel 119 dat de Gemeenschap de noodzakelijke (autonome) maatregelen zal treffen, waarbij door Griekenland in ieder geval de meest begunstigde natiebehandeling zal moeten worden toegepast.

Ten aanzien van de overgangsmaatregelen zelf is in artikel 118 bepaald dat deze rekening moeten houden met de overgangsmaatregelen welke in het intraverkeer tussen Griekenland en de huidige Gemeenschap getroffen zijn en dat zij de duur hiervan niet mogen overschrijden. Bovendien is ook ten aanzien van de in artikel 120 genoemde landen bepaald dat zij geen gunstiger behandeling kunnen genieten dan de Gemeenschap. Wel bepaalt artikel 118 dat Griekenland de landen waarmee de Gemeenschap preferentiële banden onderhoudt geen ongunstiger behandeling zal geven dan de derde landen in het algemeen. Een en ander is ook van toepassing op akkoorden met andere Middellandse-Zeelanden, die de Gemeenschap nog vóór de toetreding zou sluiten.

De op 28 februari 1975 gesloten overeenkomst van Lomé¹⁵ zal – daar deze immers 1 maart 1980 afloopt – niet door Griekenland worden toegepast met uitzondering van Protocol no. 3 betreffende suiker, dat een onbepaalde looptijd heeft. Wanneer vóór het in werking treden van de toetredingsakte een nieuw akkoord met de ACS-staten in werking treedt, zullen de hierboven beschreven regels van de artikelen 118 en 119 gelden.

Artikel 123 bepaalt ten slotte dat Griekenland vanaf de toetreding het Multivezelakkoord zal toepassen evenals de door de Gemeenschap krachtens deze regeling gesloten bilaterale overeenkomsten, met dien verstande dat ter zake onderhandelingen over aanpassingsprotocollen moeten worden gevoerd. Indien deze protocollen niet voor de toetredingsdatum zijn gesloten, zal de Gemeenschap de nodige maatregelen treffen.

Titel VI – Financiële bepalingen

Het eigen-middelenbesluit 70/243/EGKS, EEG, EURATOM van 21 april 1970¹⁶ voorziet in de financiering van de begroting der Gemeenschappen door middel van de afdracht aan de Gemeenschap van de douanerechten, de landbouwheffingen en andere in het kader van het Gemeenschappelijk landbouwbeleid geïnde rechten, alsmede een bepaald percentage van de b.t.w.-ontvangsten van de lid-staten, berekend op basis van een uniforme schaal. Het laatstgenoemde percentage mag dat van 1% niet overschrijden. Vanaf de datum van toetreding dient Griekenland tot integrale toepassing van de eerste twee onderdelen van het eigen-middelenbesluit over te gaan. Dit betreft zowel de afdracht van de ontvangsten uit de landbouwheffingen en compenserende bedragen als wel het totaal aan douanerechten zoals deze geheven zullen worden na de overgangsperiode. Griekenland hoeft derhalve tot het eind van de overgangsperiode voor de aanpassing aan het Gemeenschappelijk Douanetarief de opbrengst van de hogere douanerechten dan die, die voorzien zijn in het Gemeenschappelijk Douanetarief niet af te dragen.

¹⁵ Trb. 1975, 110.

¹⁶ Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen nr. L 94 van 28 april 1970.

Ten aanzien van het derde deel van het eigen-middelenbesluit – de afdracht van een bepaald percentage van de b.t.w.-ontvangsten – werd bepaald dat Griekenland slechts na een driejarige overgangperiode verplicht is het Gemeenschappelijk b.t.w.-stelsel in te voeren voor wat betreft de zesdaarjarige richtlijn b.t.w. In deze driejarige periode zal de Griekse bijdrage aan de hand van het aandeel van zijn BNP in de som van de BNP's van de lid-staten worden berekend. Dit bedrag zal Griekenland integraal aan de Gemeenschap dienen over te dragen.

Gezien het feit dat gedurende de beginjaren Griekenland nog niet volledig zal kunnen profiteren van de communautaire beleidsmechanismen en beleidsinstrumenten, is de Gemeenschap bereid geweest een matigingsmaatregel in te voeren. Deze maatregel bestaat hieruit dat de Gemeenschap gedurende een vijfjarige overgangperiode een afnemend gedeelte van de BNP/b.t.w.-afdrachten aan Griekenland zal terugbetalen. Dit zal gebeuren volgens het schema, vermeld in artikel 127: in 1981 70 %, in 1982 50 %, in 1983 30%, in 1984 20% en in 1985 10%.

Titel VII – Andere bepalingen

Deze titel is met name van betekenis vanwege de regeling van eventuele vrijwaringsmaatregelen tussen de verdragspartijen gedurende de overgangperiode.

Over de algemene vrijwaringsclausule uit het associatie-akkoord kon in 1970 geen besluit tot verlenging worden getroffen vanwege de tijdelijke bevrozing van de EEG-Griekse contacten. Daardoor ontbrak sinds 1970 de mogelijkheid tot het nemen van vrijwaringsmaatregelen op grond van sectoriële of regionale problemen. Tijdens de toetredingsonderhandelingen heeft dit dan ook problemen gegeven: de Gemeenschap achtte een algemene vrijwaringsclausule gedurende de overgangperiode van wezenlijk belang voor beide partijen. Griekenland heeft na enige tijd met een clausule ingestemd.

De vrijwaringclausule uit artikel 130 is qua strekking identiek aan de vrijwaringsclausules uit het EEG-verdrag (artikel 226) en de toetredingsakte met het Verenigd Koninkrijk, Ierland en Denemarken (artikel 135). Het artikel bepaalt dat een van de huidige lid-staten of Griekenland gedurende de overgangperiode(n) aan de Commissie machtiging kan vragen tot het nemen van vrijwaringsmaatregelen. De betrokken staat kan bij de Commissie desgewenst aandringen op een spoedprocedure. De vrijwaringsmaatregelen kunnen genomen worden in geval van ernstige en mogelijk aanhoudende, moeilijkheden in een sector van het economische leven, alsmede van moeilijkheden die de economische toestand van een bepaalde streek ernstig kunnen verstoren.

Daarnaast is in de akte een anti-dumpingbepaling opgenomen die, evenals de algemene vrijwaringsclausule, ontleend is aan de toetredingsakte met het Verenigd Koninkrijk, Ierland en Denemarken. In geval van dumping doet de Commissie aanbevelingen om hieraan een einde te maken en ingeval de dumpingpraktijken voortduren kan zij de benadeelde lid-staat of lid-staten machtigen tot het nemen van beschermende maatregelen. Tevens bepaalt de Commissie hierbij de voorwaarden en de wijzen van toepassing.

Vijfde deel – Bepalingen betreffende de tenuitvoerlegging van de akte

In Titel I van het vijfde deel van de akte worden de maatregelen, noodzakelijk voor het in werking stellen van de aangepaste instellingen van de Gemeenschappen, aangeduid. Zo wordt in artikel 132 bepaald dat het Europese Parlement uiterlijk een maand na de toetreding van Griekenland bijeenkomt om de door de toetreding noodzakelijk geworden aanpassingen in het reglement van orde te brengen. In artikel 133 wordt bepaald de volgorde van de lid-staten inzake de bekleeding van het voorzitterschap van de Raad.

Artikel 134 voorziet in de wijzigingen in de samenstelling van de Commissie. Artikel 135 bepaalt dat onmiddellijk na de Griekse toetreding het Hof van

Justitie wordt aangevuld door de benoeming van een nieuwe rechter. De artikelen 136 t/m 140 voorzien in de gewijzigde samenstelling van de Comités en de Rekenkamer.

Titel II van het vijfde deel geeft bepalingen inzake de toepassing van de besluiten van de instellingen.

Artikel 143 voorziet er expliciet in dat vanaf het tijdstip van toetreding de richtlijnen en beschikkingen in de zin van artikel 189 van het EEG-verdrag en van artikel 161 van het EURATOM-verdrag, alsmede de aanbevelingen en beschikkingen in de zin van artikel 14 van het EGKS-verdrag, eveneens tot Griekenland zijn gericht. Artikel 144 voorziet in uitstel van de toepassing van de in bijlage XI van de akte voorkomende besluiten. Artikel 145 geeft aan dat Griekenland de noodzakelijke maatregelen dient te treffen om vanaf het tijdstip van toetreding uitvoering te geven aan de richtlijnen en beschikkingen waarvoor in deze akte geen overgangsmaatregelen zijn getroffen. Dit impliceert dat reeds op het tijdstip van toetreding Griekenland een omvangrijke aanpassing van onderdelen van de nationale aan de communautaire wetgeving verricht dient te hebben.

Een zelfde, doch qua omvang niet vergelijkbare, exercitie staat de Gemeenschap ex artikel 146 te wachten. Artikel 147 voorziet erin dat de voor de toetreding van Griekenland aanvaarde teksten van de besluiten van de Instellingen van de Gemeenschappen en die door de Raad of de Commissie in de Griekse taal zijn vastgesteld vanaf het tijdstip van toetreding op gelijke wijze authentiek zijn als de in de zes huidige talen vastgestelde teksten.

Van de protocollen die aan de toetredingsakte zijn gehecht verdienen speciale aandacht: het Protocol nr. 1 betreffende de statuten van de Europese investeringsbank, Protocol nr. 4 betreffende katoen en het Protocol nr. 7 betreffende de economische en industriële ontwikkeling van Griekenland.

Protocol nr. 1 betreffende de statuten van de Europese Investeringsbank voorziet in het eerste deel in de aanpassing van de statuten van de EIB. Hierbij wordt de verhoging van het kapitaal van de EIB geregeld. Het kapitaal wordt met 112,5 mln. ERE verhoogd tot 7200 mln. ERE. Hiermee is het aandeel van Griekenland overeenkomstig het BNP-aandeel.

Tevens is bij deze statutenwijziging voorzien in de uitbreiding van de Raad van Bewind met een bewindvoerder, aan te wijzen door Griekenland, en in een extra plaatsvervangend bewindvoerder, aan te wijzen door Denemarken, Griekenland en Ierland. De Raad van Bewind zal zodoende bestaan uit 19 bewindvoerders en 11 plaatsvervangers. Ten slotte is nog voorzien in een statutenwijziging die geen rechtstreeks verband houdt met de toetreding van Griekenland maar die is meegenomen ten einde onnodige vertraging te vermijden. Het betreft een regeling ter handhaving van de waarde van door elk van de lid-staten gestort kapitaal die noodzakelijk is geworden, omdat met de invoering van de ERE de waarde van het door de lid-staten gestorte aandeel van het kapitaal afhankelijk is geworden van de koersfluctuaties van de valuta's van de lid-staten.

Protocol nr. 4 betreffende katoen

Bij onderhandelingen inzake de marktordening voor katoen hebben vier uitgangspunten centraal gestaan. Ten eerste diende ertegen gewaakt te worden dat, gezien de betekenis van katoen als grondstof, de prijs voor de textielproducenten in de Gemeenschap verhoogd zou worden. Ten tweede diende de werkgelegenheid voor de rond 75 000 werknemers in de Griekse katoensector beschermd te blijven. Ten derde mocht de regeling niet leiden tot een ongeremde productie-uitbreiding. Ten slotte mocht geen discriminatie ontstaan in behandeling tussen de producenten in de Gemeenschap. In Italië wordt namelijk eveneens – zij het op beperkte schaal – katoen verbouwd.

Gekozen is daarom voor een regeling waarbij voor de Gemeenschapsproducenten een steunbedrag wordt vastgesteld dat het verschil vormt tussen

een op gezette tijden door de Raad op voorstel van de Commissie vast te stellen streefprijs en de wereldmarktprijs. De toekenning van het steunbedrag is echter beperkt tot een hoeveelheid van de produktie die jaarlijks door de Gemeenschap bepaald wordt. Deze hoeveelheid komt ten minste overeen met de communautaire gemiddelde produktie tijdens de jaren 1978 tot en met 1980, of de produktie van één van deze jaren, maar zal deze niet meer dan 25 % overschrijden.

Voorts is mede op Nederlandse aandrang uitdrukkelijk in het protocol opgenomen dat de handel van de Gemeenschap met derde landen niet nadelig beïnvloed mag worden. Met name mogen geen restrictieve maatregelen bij invoer worden genomen.

De Raad onderzoekt na vijf jaar op grond van een verslag van de Commissie de werking van de regeling.

Protocol nr. 7 betreffende de economische en industriële ontwikkeling van Griekenland

De verdragsluitende partijen hebben in protocol nr. 7 aan Griekenland een zelfde uitzonderingsregime toegekend als destijds aan Ierland werd gegeven ten einde de economische achterstand en de relatief geringe concurrentiekracht enigszins te compenseren. De Instellingen van de Gemeenschap zullen alle beschikbare middelen en procedures aanwenden om de regionale verschillen in ontwikkeling geleidelijk op te heffen. Tevens zal bij de beoordeling van de verenigbaarheid van steunmaatregelen van de Griekse regering met het bepaalde in de artikelen 92 en 93 van het EEG-verdrag met dit streven rekening gehouden worden.

Enkele opmerkingen over Euratom

De onderhandelingen over de inpassing van Griekenland in EURATOM hebben een vlot verloop gehad. Reeds tijdens de 7de ministeriële zitting van de Conferentie op 26 juni 1978 kon overeenstemming bereikt worden over de verschillende aspecten van de toetreding van Griekenland tot het verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie (EGA), met uitzondering van de institutionele aspecten welke de Conferentie later in het kader van het onderhandelingshoofdstuk over de instellingen heeft behandeld. Met uitzondering van de hieronder beschreven overgangsmatregelen zal Griekenland de communautaire verworvenheden inzake EURATOM met ingang van de toetredingsdatum ten volle aanvaarden. Deze verworvenheden omvatten de teksten van het EGA-verdrag en de bijlagen daarvan; hieronder vallen ook de door de Gemeenschap met derde landen of internationale organisaties op het gebied van EURATOM gesloten akkoorden.

Inzake de akkoorden die voor de toetreding zijn gesloten tussen Griekenland en derde landen of internationale organisaties op het gebied van de atoomenergie werd overeengekomen, gelijk het bepaalde bij de vorige uitbreiding, in de toetredingsakte een bepaling op te nemen (artikel 5 van de toetredingsakte), die Griekenland in staat zal stellen de verbintenissen uit deze akkoorden na te leven. Bij onderzoek van de Griekse akkoorden was eerder gebleken dat de Griekse verbintenissen niet de naleving van het EGA-verdrag in de weg stonden.

In dit verband kan opgemerkt worden dat Griekenland, dat het Verdrag inzake de niet-verspreiding van kernwapens¹⁷ heeft ondertekend en geratificeerd, zal toetreden tot de overeenkomst van 5 april 1973 tussen 7 lid-staten, de Gemeenschap en de Internationale Organisatie voor Atoomenergie (IAEA) ter uitvoering van artikel III, de leden 1 en 4 van het Verdrag inzake de niet-verspreiding van kernwapens¹⁸. Deze toetreding zal plaatsvinden volgens de procedures van artikel 23 van die overeenkomst.

Inzake de in Richtlijn 76/579/EURATOM van de Raad¹⁹ vervatte normen met betrekking tot de bescherming van de gezondheid van de bevolking en de werknemers verkrijgt Griekenland vanaf de datum van toetreding een

¹⁷ Trb. 1968, 126.

¹⁸ Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen nr. L 51 van 22 februari 1978.

¹⁹ Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen nr. L 187 van 12 juli 1976.

overgangsmaatregel van een jaar ten einde de in Griekenland geldende bepalingen in overeenstemming te brengen met de richtlijn.

Het vrij verkeer van kapitalen voor kerninvesteringen wordt geregeld door middel van het bepaalde in het Derde deel, Titel III, hoofdstuk 2, betreffende kapitaalverkeer en onzichtbare transacties van de toetredingsakte.

Door middel van Protocol nr. 6, gehecht aan de toetredingsakte, wordt uitwisseling van kennis op nucleair gebied geregeld. Deze uitwisseling betreft het ter beschikking stellen van beperkt verspreide onderzoeksresultaten zoals voorzien in artikel 13 van het EGA-verdrag.

Machtigingsartikel

Evenals dat bij de vorige toetreding het geval was, is in het ontwerp tot goedkeuring van het onderhavige verdrag een artikel opgenomen, op grond waarvan overeenkomsten die als een noodzakelijk en rechtstreeks gevolg uit het verdrag voortvloeien geen parlementaire goedkeuring behoeven.

Zoals in de memorie van toelichting inzake het toetredingsverdrag van het Verenigd Koninkrijk, Ierland en Denemarken ook reeds werd vermeld, zouden ook dergelijke overeenkomsten ingevolge het bepaalde in artikel 60, tweede lid, van de Grondwet eerst in werking kunnen treden, nadat de Staten-Generaal daaraan hun goedkeuring hebben verleend. Het gaat echter i.c. uitsluitend om aanpassingen van overeenkomsten die noodzakelijk zijn als gevolg van de uitbreiding van de Gemeenschap, aanpassingen die de inhoud van die overeenkomsten niet wezenlijk aantasten, terwijl bovendien een spoedig in werking treden van de aanpassingsovereenkomsten gewenst kan zijn. Dit laatste lijkt in het bijzonder geboden in die gevallen waarin overeenkomsten nog voor 1 januari 1981 dienen te zijn aangepast in verband met de toetreding (vergelijk de artikelen 3 en 118).

Het verdrag zal, voor wat betreft het Koninkrijk, alleen voor Nederland gelden.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
C. A. van der Klaauw

De Staatssecretaris van Buitenlandse Zaken,
D. F. van der Mei

De Minister van Economische Zaken,
G. M. V. van Aardenne

De Minister van Landbouw en Visserij,
G. J. M. Braks

De Minister van Financiën,
A. P. J. M. M. van der Stee

De Minister van Sociale Zaken,
W. Albeda